

Julkisten menojen hintaindeksi

2020, 2. vuosineljännes

Julkisten menojen hintaindeksi nousi valtiolla ja kuntatalous laski

Julkisten menojen hintaindeksi nousi valtiolla Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 0,5 prosenttia vuoden 2020 toisella vuosineljänneksellä vuotta aiempaan verrattuna. Kuntatalouden hintaindeksi laski 0,1 prosenttia ja kuntien peruspalvelujen hintaindeksi pysyi viime vuoden toisen vuosineljänneksen tasolla.

Julkisten menojen hintaindeksi 2015=100, 2. neljännes 2020

Indeksi (2015=100)	Pisteluku ¹⁾	Vuosimuutos-% 2018–2019	Vuosimuutos-% II/2019–II/2020 ¹⁾
Valtiontalous	102,3	1,3	0,5
Kuntatalous	102,2	1,8	-0,1
– Kunnat	101,7	1,7	0,0
– Kuntayhtymät	102,5	1,8	0,0
– Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi	102,4	2,0	0,0

1) Ennakollinen

Valtion menojen hintaindeksin nousu johtui pääasiassa palkkojen ja muiden henkilöstömenojen sekä siirtomenojen kasvusta. Kuntatalouden indeksissä nousivat palkat palkkiot ja vastaavasti investointimenot laskivat. Kuntatalouden kokonaisindeksi pysyi lähes viime vuoden toisen vuosineljänneksen tasolla.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntatalous menolajeittain 2015=100, Q2/2020 (ennakollinen).....	3
Liitetaulukko 2. Kuntatalous tehtäväalueittain 2015=100, Q2/2020 (ennakollinen).....	3
Liitetaulukko 3. Valtiontalous menolajeittain 2015=100, Q2/2020 (ennakollinen).....	4
Liitetaulukko 4. Valtiontalous hallinnonaloittain 2015=100, Q2/2020 (ennakollinen).....	4
Tietojen tarkentuminen.....	5
Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste.....	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntatalous menolajeittain 2015=100, Q2/2020 (ennakollinen)

Menolaji	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
1. Käyttökustannukset	102,8	-0,1	0,1
1.1. Henkilöstökustannukset	100,6	0,1	0,2
1.1.1. Palkat ja palkkiot	105,9	0,1	0,4
1.1.2. Sosiaalivakuutusmaksut	83,2	0,1	-0,5
1.2. Tavaroiden ja palvelujen ostot	105,2	-0,4	-0,1
1.2.1. Aineet, tarvikkeet ja tavarat	105,4	-0,7	0,0
1.2.2. Palvelujen ostot	105,2	-0,3	-0,1
1.3. Muut käyttökustannukset	105,1	0,0	0,2
1.3.2. Muut käyttökustannukset, muut	105,1	0,0	0,2
1.4. Poistot ja arvonalentumiset	101,8	-0,4	0,3
1.4.1 Poistot	101,8	-0,4	0,3
2. Investointimenot	113,1	-1,9	5,5
3. Rahoitusmenot	28,4	-17,2	-43,5
SSS Yhteensä, ml. liikelaitokset	102,2	-0,2	-0,1

Liitetaulukko 2. Kuntatalous tehtäväalueittain 2015=100, Q2/2020 (ennakollinen)

Tehtäväalue	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
SSS Yhteensä, ml. liikelaitokset	102,2	-0,2	-0,1
11 Yleishallinto	103,1	-0,2	0,1
12 Sosiaali- ja terveystoimi	103,0	-0,1	0,1
121 Sosiaalitoimi	103,9	-0,1	0,3
122 Terveystoimi	102,5	-0,2	-0,1
13 Opetus- ja kulttuuritoimi	100,9	0,0	-0,1
131 Opetustoimi	100,7	0,0	-0,1
132 Kulttuuritoimi	102,0	-0,1	-0,1
14 Muut palvelut	101,9	-0,4	-0,2
15 Liiketoiminta	104,1	-0,4	0,0

Liitetaulukko 3. Valtiontalous menolajeittain 2015=100, Q2/2020 (ennakollinen)

Menolaji	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
SSS Valtiontalous yhteensä	102,3	-0,1	0,5
1. Kulutusmenot	104,1	0,0	0,7
1.1. Palkat ja muut henkilöstömenot	103,4	0,2	0,8
1.1.1. Palkat ja palkkiot	106,1	0,2	0,6
1.1.2. Sosiaalivakuutusmaksut	91,0	0,2	1,4
1.2. Maksetut eläkkeet	103,9	0,0	1,3
1.3. Tavarat ja palvelut	105,2	-0,1	0,1
2. Siirtomenot	101,7	-0,1	0,5
2.1. Siirtomenot kunnille ja kuntayhtymille	102,7	-0,1	0,1
2.2. Siirtomenot elinkeinoelämälle	103,5	-1,1	-1,7
2.3. Siirtomenot kotitalouksille	99,9	0,0	1,0
2.4. Siirtomenot yleishyödyllisille yhteisöille	101,2	-0,1	0,7
2.5. Maksusuudet EU:lle	104,3	0,0	1,9
2.6. Siirtomenot ulkomaille	104,3	0,0	1,9
3. Reaalisijoitukset	101,5	-0,6	-0,6
4. Finanssisijoitukset	103,5	-1,1	-1,7
5. Muut menot	103,2	-0,3	-0,2

Liitetaulukko 4. Valtiontalous hallinnonaloittain 2015=100, Q2/2020 (ennakollinen)

Hallinnonala	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
SSS Valtiontalous yhteensä	102,3	-0,1	0,5
01 Yleinen hallinto	103,2	0,2	0,5
02 Ulkoasiainministeriö	104,1	0,0	1,2
03 Sisäministeriö	103,6	0,2	0,6
031 Poliisi	103,3	0,2	0,8
032 Rajavartiolaitos	103,5	0,1	-0,1
033 Sisäministeriö - muut	104,4	0,3	0,6
04 Puolustusministeriö	104,7	0,3	0,8
05 Valtiovarainministeriö	103,3	-0,1	0,7
06 Opetusministeriö	100,8	-0,1	0,1
062 Opetusministeriö - muut	100,8	-0,1	0,1
07 Maa- ja metsätalousministeriö	103,5	-0,7	-1,1
08 Liikenne- ja viestintäministeriö	104,4	-0,9	-0,9
09 Työ- ja elinkeinoministeriö	103,0	-0,2	0,1
10 Sosiaali- ja terveysministeriö	100,2	0,0	0,9
11 Ympäristöministeriö	103,5	-0,1	0,0

Tietojen tarkentuminen

Tilaston tiedot ovat tarkentuneet alla olevan taulukon mukaisesti. Lisätietoja tietojen tarkentumisesta on laatuselosteen kohdassa 3. Tarkentuminen kuvaa uusimman ja ensimmäisen julkistuksen vuosimuutosprosenttien erotusta prosenttiyksiköissä. Ensimmäinen julkistus viittaa ajankohtaan, jolloin kyseisen tilastoneljänneksen ennakkollinen tieto on ensimmäisen kerran julkaistu.

Julkisten menojen hintaindeksien vuosimuutosten tarkentuminen

Indeksi ja vuosineljännes		Vuosimuutos (%)		Tarkentuminen (%-yks)
		Julkistus 11.9.2020 (%)	1. Julkistus (%)	
Valtiontalous	I/2019	1,0	1,0	0,0
	II/2019	1,6	1,6	0,0
	III/2019	1,4	1,3	0,1
	IV/2019	1,3	1,3	0,0
	I/2020	1,7	1,7	0,0
Kuntatalous	I/2019	1,2	1,2	0,0
	II/2019	2,4	2,4	0,0
	III/2019	1,9	1,9	0,0
	IV/2019	1,8	1,8	0,0
	I/2020	2,1	2,1	0,0
Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi	I/2019	1,3	1,4	-0,1
	II/2019	2,6	2,6	0,0
	III/2019	2,2	2,2	0,0
	IV/2019	2,3	2,3	0,0
	I/2020	2,2	2,2	0,0

Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto julkisten menojen hintaindeksin tietosisällöstä ja käyttötarkoituksesta

Julkisten menojen hintaindeksi sisältää pistelukuja valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehityksestä. Tilastoa käytetään hyväksi mm. valtion- ja kuntatalouden päätöksenteossa, kansantalouden tilinpidossa, erilaisissa sopimuksissa, tutkimuksissa ja muissa tilastoissa. Indeksien pistelukuja voidaan käyttää kiinteähintaisiin laskelmiin, kun arvioidaan ja vertaillaan julkisen talouden tulojen ja menojen volyymimuutoksia. Kuntien peruspalvelujen hintaindeksiä (KUPHI) käytetään valtion kunnille maksamien valtiosuukien indeksitarkistuksessa (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 29.12.2009/1704). Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi on muuten samanlainen kuin kuntatalouden indeksi, mutta se kattaa vain sosiaali-, terveys-, opetus- ja kulttuuritoimen eli kuntien peruspalvelut.

1.2 Tutkimuskohde ja tietolähteet

Julkisten menojen hintaindeksi (JMHI) mittaa valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehitystä perusajankohtaan verrattuna. Valtiontalouden indeksin painorakenne on vuoden 2014 valtion tilinpäätöksen mukainen. Kuntatalouden hintaindeksin painorakenne perustuu kuntatalouden tilinpäätöstietoihin vuodelta 2015. Hintaseurannassa käytetään pääasiassa Tilastokeskuksen muita palkka-, hinta- ja kustannusindeksejä.

1.3 Käsitteet

Indeksin keskeiset käsitteet on määritelty Tilastokeskuksen käsitetietokannassa.

1.4 Luokitukset

Julkisten menojen hintaindeksi valtiontaloudelle lasketaan hallinnonaloittain ja menolajeittain ja vastaavasti kuntataloudelle indeksi lasketaan tehtävälueittain ja menolajeittain. Kuntatalouden hintaindeksi jakaantuu kolmeen erillisiin indeksiin, kuntiin ja kuntayhtymiin sekä kuntatalouteen.

1.5 Lait ja asetukset, joihin tilaston laatiminen perustuu

Tilasto on kehitetty käyttäjäosapuolten tarpeesta ja sen tuotanto perustuu vapaaehtoisuuteen. Sidosryhmään on kuulunut asiantuntijoita Kuntaliitosta ja Valtionvarainministeriöstä.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Julkisten menojen hintaindeksi on kiinteäpainoinen indeksi, joka lasketaan Laspeyresin hintaindeksin mukaisesti. Indeksien laskenta vaatii perusvuoden painorakenteen lisäksi valittujen hyödykkeiden neljännesvuosittaisen hintaseurannan.

Valtionhallinnon painorakenne on saatu vuoden 2014 valtion keskuskirjanpidon aineistosta eli valtion tilinpäätösaineistosta. Aineistossa menot on luokiteltavissa budjetin pääluokan, luvun ja momentin sekä liikekirjanpidon tilin ja tiliviraston mukaan.

Kuntatalouden indeksin painona ovat vuoden 2015 tilinpäätöstietojen mukainen menojen summa, jossa on huomioitu sulautetut palvelujen ostot. Kuntatalouden hintaindeksin 2015=100 painorakenne ei summaudu kunnista ja kuntayhtymistä juuri palveluostojen sulautuksen vuoksi. Tehtävälueittaisissa indekseissä ovat mukana sisäiset vuokrat. Menolajittaisessa indeksissä sisäiset vuokrat eivät ole mukana. Investoinneista ovat mukana vain maanostot. Vuoden 2015 painoissa on mukana liikelaitokset, koska niitä ei ole eritelty 2015 tilinpäätöksessä erilleen.

Menolajien hintakehitystä seurataan Tilastokeskuksen tuottamalla palkka-, hinta- ja kustannusindekseillä. Valmiiden indeksien lisäksi kerätään hinta- ja tariffitietoja mm. sosiaalivakuutusmaksuista, työeläkeindekseistä ja koroista.

JMHI -järjestelmän laadintaa ja uudistamista on selvitetty seuraavissa muistioissa: TK, Julkisten menojen hintaindeksit 1977=100, Käyttäjäopas, Muistio No 94, 21.6.1984; TK, Katsauksia 1997/5, Julkisten menojen hintaindeksi 1995=100, Helsinki 1997; TK, Menetelmäseloste, Julkisten menojen hintaindeksi

2000=100, lokakuu 2004 pdf. TK, Menetelmäseloste, Julkisten menojen hintaindeksi 2005=100, kuntatalous, valtiontalous sekä kuntien peruspalvelujen hintaindeksi (Kuphi).

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Indeksi kuvaa kattavasti julkisten menojen hintakehitystä. Tilastokeskuksen tuottamista palkka-, hinta- tai kustannusindekseistä on etsitty jokaiselle menolajille sitä luotettavasti kuvaavat indeksit. Monet indekseistä voivat olla epätarkkoja mittareita tietyillä aloilla, esimerkiksi investointikustannuksien mittaamisessa. Sen sijaan palkkaindeksien tiedot ovat varsin käyttökelpoisia. Näin saadaan hyvä kuva julkisten menojen kustannustasosta kunakin ajankohtana.

Julkisten menojen hintaindeksin laskemisessa käytetään pitkälti hyväksi Tilastokeskuksen tuottamia palkka-, hinta- ja kustannusindeksejä. Eniten indeksisarjoja poimitaan ansiotasoindeksistä, joka julkaistaan ennakkollisena. Ansiotasoindeksin ennakkollisuuden vuoksi myös julkisten menojen hintaindeksi on ennakkollinen. Pisteluvut tarkentuvat vuoden mittaan siten, että lopulliset tiedot julkistetaan pääsääntöisesti seuraavan vuoden toisen vuosineljänneksen julkistamisen yhteydessä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Indeksit lasketaan neljännesvuosittain. Ne julkaistaan ennakkollisina tilaston kotisivulla ansiotasoindeksin valmistuttua n. 7 viikkoa neljänneksen päätyttyä. Indeksit ovat ennakkollisia kunnes ansiotasoindeksin tiedot ovat lopullisia.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Julkisten menojen hintaindeksin pisteluvut julkaistaan Pdf -julkaisuna tilaston omilla kotisivuilla. Aikasarjatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen tilastotietojen itsepalvelujärjestelmässä (StatFin). Kaikki edellä mainitut palvelut ovat maksuttomia.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilaston kotisivuilla on laskettu joistakin pääryhmistä pitkän ajan indeksisarjoja vuodesta 1975 lähtien. Vanhojen indeksien pistelukuja on jatkettu (ketjutettu) aina uusimman julkisten menojen hintaindeksin muutoksia vastaavaksi.

7. Dokumentointi

Julkisten menojen hintaindekseihin liittyvää dokumentointia on saatavissa tilaston kotisivulta sekä indeksiä tuottavasta Tilastokeskuksen yksiköstä.

Lisätietoja

Pentti Wanhatalo 029 551 2685
Vastaava osastopäällikkö:
Mari Ylä-Jarkko

kui.tilastokeskus@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Lähde: Julkisten menojen hintaindeksi 2015=100. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-4505 (pdf)